

gemeente

Zoetermeer

Evaluatie Convenant Duurzaam Zoetermeer en Energiescan

Onderzoek & Statistiek

Evaluatie

Convenant Duurzaam Zoetermeer

en Energiescan

januari 2011

Opdrachtgever:

Siddi Roza
Hoofdafdeling Ruimte/ Stadsontwikkeling/ Ruimtelijke
Ordering en Milieu

Uitvoering:

Annemiek van Soest
Hoofdafdeling Bestuur/ FB/ Onderzoek en Statistiek

INHOUD

1	SAMENVATTING	5
1.1	Evaluatie convenant 'Duurzaam Zoetermeer'	5
1.2	Evaluatie energiescan.....	5
2	INLEIDING	7
2.1	Doelstelling.....	7
2.2	Opzet, respons en veldwerk	7
3	EVALUATIE CONVENANT 'DUURZAAM ZOETERMEER'	9
3.1	Afspraken gemaakt	9
3.2	Afspraken uitgevoerd	9
3.3	Merkbaar effect	10
3.4	Meerwaarde convenant	11
3.5	Voortzetting convenant	11
4	EVALUATIE ENERGIESCAN.....	12
4.1	Uitvoeren van de maatregelen.....	12
4.2	Effect van de maatregelen	12
5	BIJLAGEN	13
5.1	Bijlage A Frequentietabellen per vraag.....	13
5.2	Bijlage B Vragenlijst	17

1 **SAMENVATTING**

Om het convenant 'Duurzaam Zoetermeer' te evalueren is er een enquête gehouden onder de ondertekenaars van het convenant. Tevens is gevraagd aan de bedrijven die de energiescan hebben laten uitvoeren, hoe de ervaringen daarmee waren. In totaal zijn 70 bedrijven benaderd, 28 bedrijven hebben gerespondeerd. Het responspercentage is daarmee 40%.

1.1 **Evaluatie convenant 'Duurzaam Zoetermeer'**

Afspraken gemaakt

Alle respondenten, op één na, hebben afspraken gemaakt op het gebied van energie (85% van de respondenten), mobiliteit (75%), duurzaam inkopen (55%) en/of groen en water (50%).

Afspraken uitgevoerd

De helft van de respondenten voert alle afspraken uit en de helft voert een deel van de afspraken uit.

Merkbaar effect

Van de mogelijkheden zich te profileren als duurzame onderneming, hebben de meeste respondenten merkbaar effect gehad van de gemeentelijke sticker 'ja, ik ga voor een duurzaam Zoetermeer' en van eigen acties.

Meerwaarde convenant

Het merendeel van de respondenten is positief over de meerwaarde van het convenant Duurzaam Zoetermeer.

Voortzetting convenant

Van de respondenten wil 70% het convenant onveranderd voortzetten.

1.2 **Evaluatie energiescan**

Van de respondenten die de energiescan hebben laten uitvoeren, heeft ruim 80% (een deel van) de maatregelen uitgevoerd.

2 INLEIDING

Zoetermeer wil bij de tien duurzaamste gemeenten van Nederland horen. Om dit te kunnen bewerkstelligen is het programma "Duurzaam Zoetermeer" door de Raad vastgesteld. Ondernemers kunnen hun steentje bijdragen door het ondertekenen van het convenant Duurzaam Zoetermeer. Het convenant bestaat uit vier basismaatregelen en één vooruitlopende maatregel, allen in de thema's *energie*, *mobiliteit*, *duurzaam inkopen* en *groen*. De ondernemer is vrij te bepalen welke maatregelen hij kiest: hij kan uit de voorgeschreven maatregelen kiezen maar ook zelf een maatregel bedenken. Wanneer een ondernemer het convenant ondertekent, kan hij zich profileren als een duurzaam bedrijf. De gemeente helpt hem hierbij door gerichte acties.

Bij een deel van de ondernemers is een energiescan uitgevoerd. Deze energiescan geeft eenvoudig inzicht in het eigen energieverbruik, tevens worden maatregelen genoemd die men kan uitvoeren om het energieverbruik te verminderen.

De gemeente wil weten of het convenant werkt en hoe men de energiescan heeft ervaren. Daarom is besloten een enquête te houden onder de ondernemers die het convenant hebben ondertekend en/of waar de energiescan is uitgevoerd. In voorliggende rapportage zijn de uitkomsten van deze enquête verwerkt.

2.1 Doelstelling

Met de enquête worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Voeren de ondernemers de afgesproken convenant-maatregelen uit?
- Wil men het convenant voortzetten, eventueel in aangepaste vorm?
- Hoe heeft men de uitvoering van de energiescan ervaren?

2.2 Opzet, respons en veldwerk

Er zijn ondernemers die het convenant hebben getekend én waar de energiescan is uitgevoerd, er zijn ondernemers die alleen het convenant hebben ondertekend en er zijn ondernemers waar alleen de energiescan is uitgevoerd. Om onderzoekstechnische redenen zijn er twee vragenlijsten uitgezet: een versie A en een versie B. De respons op de twee vragenlijsten is opgenomen in tabel 1. Hoewel het responspercentage redelijk te noemen is, gaat het toch om kleine absolute aantallen. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij het lezen van voorliggende rapportage.

tabel 1 respons in aantal en percentage

versie	onderdeel	populatie	respons	respons %
A	convenant én energiescan	8	4	50%
A	convenant	30	16	53%
B	energiescan	32	8	25%
	totaal	70	28	40%

In de periode november/december 2011 hebben de betrokken ondernemers een email ontvangen met daarin de uitnodiging om deel te nemen aan de enquête. Er zijn twee reminders gestuurd. De vragenlijst heeft in totaal 24 dagen opengestaan.

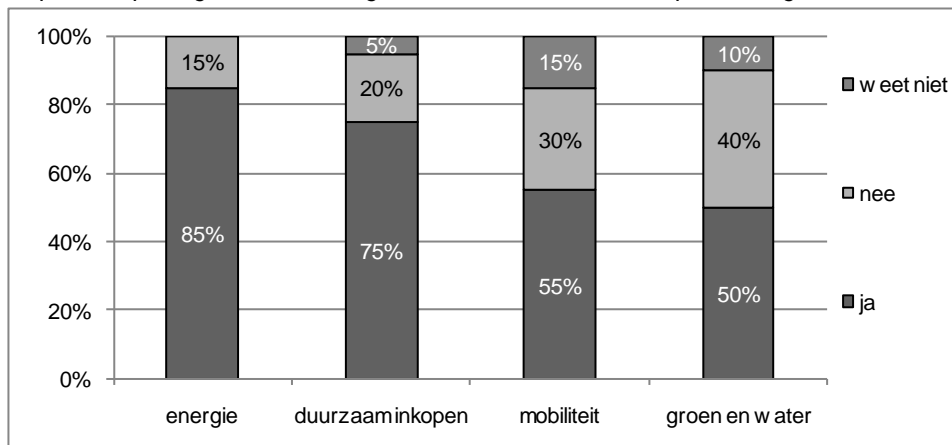
3 EVALUATIE CONVENANT 'DUURZAAM ZOETERMEER'

In Zoetermeer hebben 38 bedrijven het convenant 'Duurzaam Zoetermeer' ondertekend. Zij hebben zich daarmee verbonden om één of meerdere maatregelen uit te voeren op het gebied van energie, mobiliteit, duurzaam inkopen en/of groen en water. Van deze 38 bedrijven hebben er 20 de enquête ingevuld ter evaluatie van het convenant.

3.1 Afspraken gemaakt

Van de respondenten heeft 85% aangegeven dat men afspraken heeft gemaakt op het gebied van energie, 55% heeft afspraken gemaakt op het gebied van mobiliteit, 75% op het gebied van duurzaam inkopen en 50% heeft afspraken gemaakt op het gebied van groen en water. Zie ook figuur 1 en bijlage I, tabel 1 t/m 4.

figuur 1 Afspraken op het gebied van energie, mobiliteit, duurzaam inkopen en/of groen en water

n=20

Twee respondenten hebben op één van de vier gebieden afspraken gemaakt, vier respondenten op twee gebieden, negen respondenten op drie gebieden en vier respondenten op alle vier de gebieden. Eén respondent geeft aan op geen enkel gebied afspraken te hebben gemaakt.

3.2 Afspraken uitgevoerd

Aan de respondenten die afspraken hebben gemaakt op een bepaald gebied is vervolgens gevraagd of men deze afspraken ook uitvoert.

De helft van de respondenten voert alle afspraken uit en de helft voert een deel van de afspraken uit, zie ook bijlage I, tabel 5. Deze verdeling is voor energie, duurzaam inkopen, mobiliteit en groen en water ongeveer gelijk.

Negen respondenten hebben hun antwoord toegelicht.

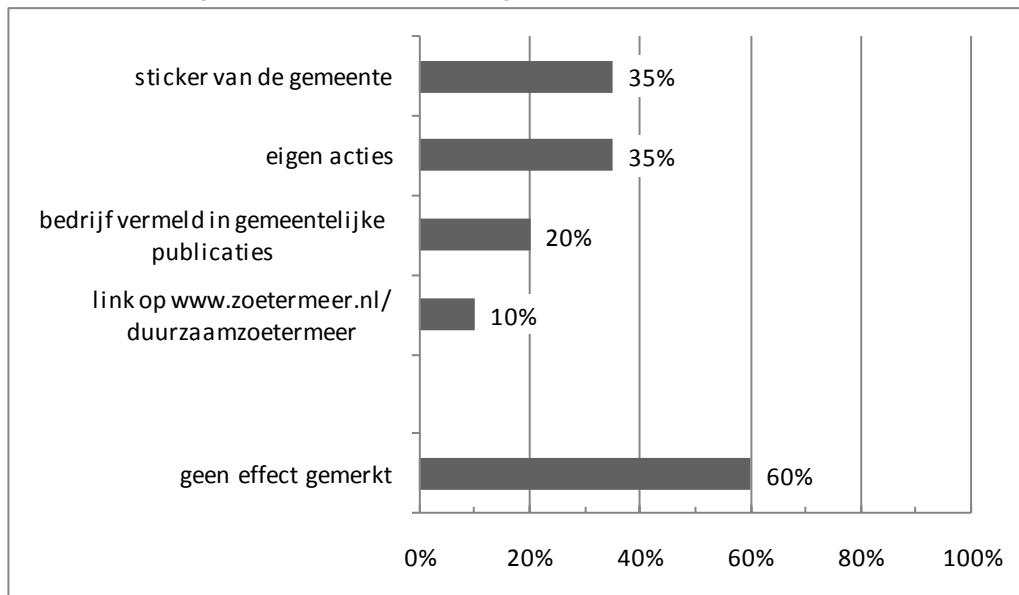
- Dit zijn we reeds verplicht vanwege het feit dat wij het certificaat barometer duurzame bloemist hebben.
- Een aantal afspraken dienen nog gemaakt te worden op opvolging wordt nog op gewacht.
- Energiescans en toepassen maatregelen met tvt 5 tot 10 jaar niet uitgevoerd. Ik verwacht geen extra maatregelen hieruit, gezien de energetische kwaliteit van onze gebouwen.
- 'Groen en water' is erg vrijblijvend.
- Koop zo groen mogelijk in.
- Tijd klokken licht en verwarming. Niet onnodig licht laten branden. We letten bij de inkoop op duurzaamheid van het materiaal, grondstoffen e.d.

- Verlichting van het pand sterk gereduceerd.
- We kopen niet alleen maar biologische producten.
- Wij streven ernaar aan alle afspraken te kunnen voldoen.

3.3 Merkbaar effect

Van de respondenten die effect hebben gehad van de verschillende mogelijkheden om zich te profileren als duurzame onderneming (40%), noemt het grootste deel de sticker van de gemeente: 'ja, ik ga voor een duurzaam Zoetermeer'. De link op de gemeentelijke website heeft het minste effect gehad. Zie figuur 2.

figuur 2 % respondenten dat merkbaar effect heeft gehad van de mogelijkheden om zich te profileren als duurzame onderneming (meerdere antwoorden mogelijk)

n=20

De zeven respondenten die verwijzen naar de eigen acties, omschrijven die als volgt:

- Bij aanbestedingen wordt het gebruikt en het wordt in elke advertentie en reclame gemeld.
- Duurzame producten verkopen. Zelf led verlichting gebruiken. Wagenpark zuiniger laten rijden.
- Investerings in energiebesparende maatregelen in onze gebouwen. Centaal inkoop duurzame stroom. Duurzame energiemaatregelen toegepast op aantal plaatsen, bijvoorbeeld warmtepompen standaard in de nieuwbouw.
- Vermelding op onze website.
- Vooral intern nog om awareness te creëren bij medecollega's.
- WVNE is een ingenieursclub welke zich al sterk maakt voor de inzet van duurzame energie en energiebesparing. Het is onze core business. In dat kader voeren wij energieonderzoek voor de bestaande bouw uit en zijn wij nauw betrokken bij duurzame nieuwbouwprojecten. Ons eigen pand is eveneens voorzien van WKO, warmtepompen LT koel en verwarmingssysteem. Ventilatie met warmteterugwinning etc. Ook de verlichting is zuinig en beperkt.

3.4 Meerwaarde convenant

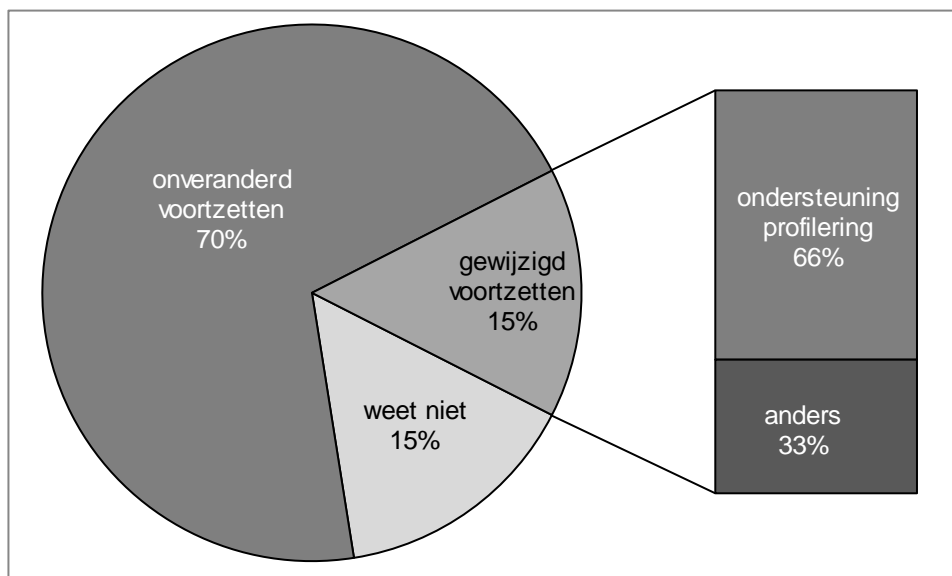
Aan de respondenten is vervolgens gevraagd of zij de meerwaarde kunnen aangeven van het convenant. Het merendeel van de respondenten is positief. Zie de reacties hieronder:

- Beperkt.
- Bewustwording van de producten die je gebruikt en beter omgaan met energie.
- Duurzaam ondernemen zou iedereen moeten doen want een goed begin begint bij jezelf.
- Het draagt bij om ook eens naar de eigen situatie te kijken.
- Het gaat met name om bewustwording.
- Het houdt je als ondernemer scherp m.b.t. de vorderingen op gebied van duurzaamheid.
- Het past in ons bedrijfsprofiel.
- Meerwaarde is vooral er samen voor gaan. En laten zien wat je doet.
- Mogelijk onderscheiden van collega's die dit niet hebben. Profileren als duurzaam. Duurzaam past perfect bij ons product en dienst.
- Nee wordt te weinig mee gedaan, het zou meer als leidraad voor de gemeente zijn inkoopbeleid moeten fungeren.
- Nee, sorry! (wellicht denkt 'het milieu' er anders over.) Alle maatregelen die ik kon nemen had ik ook zonder convenant genomen.
- Niet direct.
- Speciaal om meer bedrijven te wijzen op duurzaamheid
- Verdere bewustwording.
- Voor mij zit de meerwaarde erin dat het mij als ondernemer bewust maakt en houdt t.a.v. het in praktijk ook daadwerkelijk invoeren van duurzame maatregelen als het kan of deze in ieder geval serieus in zakelijke afwegingen mee te nemen. Het houdt me scherp.
- We gaan bewuster om met duurzaamheid en wat beter is voor het milieu.
- Zeker goed om bewustwording te vergroten.

3.5 Voortzetting convenant

Het merendeel van de respondenten wil het convenant onveranderd voortzetten: 70%. 15% wil het convenant wel voortzetten maar dan met wijzigingen. Twee respondenten noemen een concrete wijziging, namelijk meer ondersteuning op het gebied van profilering. Zie ook figuur 3.

figuur 3 wil men het convenant voortzetten?

n=20

4 EVALUATIE ENERGIESCAN

Aan alle respondenten is gevraagd of de energiescan bij het bedrijf is uitgevoerd. Bij 43% van de respondenten is de energiescan uitgevoerd. Dat zijn er 12.

Aan de respondenten waar de energiescan niet is uitgevoerd, is vervolgens gevraagd of men interesse heeft voor het laten uitvoeren van de energiescan. Bijna de helft van de 16 respondenten geeft aan interesse te hebben. Men kreeg vervolgens de mogelijkheid adresgegevens achter te laten, zodat men benaderd kan worden. Deze gegevens worden los van voorliggende rapportage aan de opdrachtgever verstrekt.

4.1 Uitvoeren van de maatregelen

Van de 12 respondenten die de energiescan hebben laten uitvoeren, heeft ruim 80% (een deel van) de maatregelen uitgevoerd. Als toelichting op het wel of niet uitvoeren van de maatregelen geven de respondenten de volgende reacties:

- De verhouding kosten/opbrengsten bleken in de praktijk soms toch anders te liggen. Het positieve was dat we bewust met energie bezig geweest zijn en een besparing hebben gerealiseerd van ongeveer 10%.
- energiescan is op 7 december ontvangen. Nog geen tijd gehad om maatregelen te kunnen uitvoeren. Maar gaat wel gebeuren in 2011.
- Kachels zijn vervangen voor type HR. Luchtbehandeling is vervangen door type met warmtewiel. Pompen zijn nu toerengeregeld. Verlichting wordt in 2011 vervangen door hoogfrequent met reflector. Noodverlichting wordt pas door LED vervangen als armatuur vervangen moet worden. Groen dak wordt te duur.
- Omdat de voorstellen gemotiveerd op schrift stonden was het voor de besluitvorming (wij zijn een stichting) gemakkelijker om tot zaken te komen.
- Prioriteit ligt nu elders.
- Voor zo ver mogelijk hebben we bespaard. We hebben geen dure investeringen kunnen doen.

4.2 Effect van de maatregelen

Aan de respondenten is gevraagd welke maatregelen men heeft uitgevoerd en welk effect dit had op het energieverbruik. Men heeft de volgende reacties gegeven:

- 15% vermindering.
- Alle kapotte lampen vervangen voor ledverlichting. Weinig stookkosten of airco
- CV-ketel is vervangen door HR. Verlichting in werkplaats is vervangen door HF.
- Diverse ketels vervangen, verlichting vervangen en anders laten schakelen.
- Electra gedaald. Gas verbruik gestegen, maar wel meer comfort in de werkplaats.
- Gasverbruik is niet omhoog gegaan en de kosten van elektriciteit lager.
- Led verlichting, een energie zuinige apparatuur, en bewuster omgegaan met energie scheelt 20%.
- Nee.
- Nog geen maatregelen genomen.
- Onherroepelijk heeft het zijn uitwerking gehad. Gemeten hebben we het niet.
- Zoals hiervoor beschreven. Effect kan nog niet worden gemeten (nog geen maand in gebruik) maar zeker flink dalen.

5 BIJLAGEN

5.1 Bijlage A Frequentietabellen per vraag

tabel 1 *Heeft men afspraken gemaakt op het gebied van energie? (vraag 2a)*

	aantal	procent
ja	17	85,0
nee	3	15,0
totaal	20	100,0

tabel 2 *Heeft men afspraken gemaakt op het gebied van mobiliteit? (vraag 2b)*

	aantal	procent
ja	11	55,0
nee	6	30,0
weet niet	3	15,0
totaal	20	100,0

tabel 3 *Heeft men afspraken gemaakt op het gebied van duurzaam inkopen? (vraag 2c)*

	aantal	procent
ja	15	75,0
nee	4	20,0
weet niet	1	5,0
totaal	20	100,0

tabel 4 *Heeft men afspraken gemaakt op het gebied van groen en water? (vraag 2d)*

	aantal	procent
ja	10	50,0
nee	8	40,0
weet niet	2	10,0
totaal	20	100,0

tabel 5 *Voert men de afspraken uit? (vraag 3)*

	aantal	procent totaal	procent subtotaal
ja, alle afspraken	10	50,0	52,6
ja, enkele afspraken wel, andere niet	9	45,0	47,4
subtotaal	19	95,0	100,0
niet geantwoord	1	5,0	
totaal	20	100,0	

*tabel 6 Van welke mogelijkheden om zich te profileren als duurzame onderneming heeft men het meest effect gehad? (vraag 5)
(meerdere antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent totaal
sticker van de gemeente	7	35,0
eigen acties	7	35,0
bedrijf vermeld in gemeentelijke publicaties	4	20,0
link op www.zoetermeer.nl/ duurzaamzoetermeer	2	10,0
geen effect gemerkt	12	60,0
totaal aantal respondenten	20	

tabel 7 Wil men het convenant voortzetten? (vraag 8)

	aantal	procent totaal
ja, onveranderd	14	70,0
ja, maar met wijzigingen	3	15,0
nee	0	0,0
weet niet	3	15,0
totaal	20	100,0

*tabel 8 Welke wijzigingen wil men aanbrengen? (vraag 9)
(meerdere antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent totaal
met meer ondersteuning bij uitvoering afspraken	0	0,0
met meer ondersteuning bij profilering	2	66,7
anders	1	33,3
totaal aantal respondenten dat wijzigingen wil	3	

tabel 9 Is er bij het bedrijf een energiescan uitgevoerd? (vraag 12)

	aantal	procent totaal
ja	12	42,9
nee	15	53,6
weet niet	1	3,6
totaal	28	100,0

tabel 10 Heeft men interesse voor het laten uitvoeren van een energiescan bij het bedrijf? (vraag 13)

	aantal	procent totaal
ja, ik heb interesse	2	12,5
misschien, ik ontvang graag eerst meer informatie	5	31,3
nee, ik heb geen interesse	9	56,3
totaal (respondenten waar de energiescan niet is uitgevoerd)	16	100,0

tabel 11 Heeft men de maatregelen van de energiescan uitgevoerd? (vraag 14)

	aantal	procent totaal
ja, alle voorgestelde maatregelen	2	16,7
alleen die maatregelen met terugverdientijd minder dan 5 jaar	5	41,7
anders, nl.	3	25,0
nee, geen één van de voorgestelde maatregelen	2	16,7
totaal (respondenten waar de energiescan is uitgevoerd)	12	100,0

5.2 Bijlage B Vragenlijst

Versie A

1 De volgende vragen gaan over de maatregelen waarover u afspraken gemaakt heeft in het convenant.

2 Heeft u afspraken gemaakt op het gebied van:

	ja	nee	weet niet
energie	☐	☐	☐
mobiliteit	☐	☐	☐
duurzaam inkopen	☐	☐	☐
groen en water	☐	☐	☐

3 Voert u deze afspraken ook uit?

- ja, alle afspraken
- ja, enkele afspraken wel maar andere afspraken niet
- nee, geen enkele afspraak

4 Kunt u een toelichting geven?

5 Naar aanleiding van het convenant heeft u zich kunnen profileren als duurzame onderneming. **Kunt u aangeven waar u merkbaar effect van heeft gehad?** (meerdere antwoorden mogelijk)
(Minimaal aantal vinkjes: 1)

- sticker van de gemeente: 'Ja, ik ga voor een duurzaam Zoetermeer.'
- de link op de website www.zoetermeer.nl/duurzaamzoetermeer
- mijn bedrijf vermeld in verschillende publicaties van de gemeente, o.a. nieuwsbrief Duurzaam Zoetermeer
- eigen actie(s)
- ik heb geen effect gemerkt van bovenstaande acties

6 Kunt u uw eigen actie(s) kort omschrijven?

7 Kunt u de meerwaarde aangeven van het convenant 'Duurzaam Zoetermeer'?

8 Wilt u het convenant voortzetten?

- ja, onveranderd [>> 10]
- ja, maar met wijzigingen
- nee [>> 10]
- weet niet [>> 10]

9 Kunt u aangeven welke wijzigingen u in het convenant zou willen aanbrengen?
(meerdere antwoorden mogelijk)

(Minimaal aantal vinkjes: 1)

- met meer ondersteuning bij het uitvoeren van de afspraken
- met meer ondersteuning op het gebied van profilering van mijn bedrijf als duurzame onderneming
- anders, nl

Versie A en versie B

- 10 De volgende vragen gaan over de energiescan die met behulp van EREA (Eerste Regionale Energie Agentschap) gratis kan worden uitgevoerd.
- 11 Met behulp van de energiescan kunt u snel en eenvoudig inzicht krijgen in het energieverbruik van uw onderneming. De energiescan geeft aan op welke wijze u kunt besparen op o.a. verlichting, verwarming en koeling. Gemeente Zoetermeer stelt elk jaar een aantal energiescans beschikbaar.

12 Is er bij uw bedrijf een energiescan uitgevoerd?

- ja [>> 14]
- nee
- weet niet

13 Heeft u interesse voor het laten uitvoeren van een energiescan bij uw bedrijf?

- ja, ik heb interesse [>> 17]
- bedrijfsnaam:
- contactpersoon:
- email contactpersoon:
- misschien, ik ontvang graag eerst meer informatie [>> 17]
- bedrijfsnaam:
- contactpersoon:
- email contactpersoon:
- nee, ik heb geen interesse [>> 17]

14 De volgende vragen gaan over de bij u uitgevoerde energiescan. In de energiescan staan maatregelen genoemd die u kunt uitvoeren. Heeft u deze maatregelen uitgevoerd?

- ja, alle voorgestelde maatregelen
- alleen die maatregelen met een terugverdientijd minder dan 5 jaar
- anders, nl.
- nee, geen één van de voorgestelde maatregelen

15 Kunt u een toelichting geven?

16 Kunt u aangeven welke maatregelen u heeft uitgevoerd en welk effect dit heeft gehad op uw energieverbruik?

- 17 U heeft alle vragen beantwoord. Als u op de button 'verder' klikt, worden de gegevens verstuurd en kunt u niet meer terug naar het onderzoek.